

Економіка

УДК 657.6:004.9:658.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18596941>

**Упровадження автоматизованого контролінгу як інструменту
стратегічного обліку в цифровій економіці**

Дутчак Ірина Богданівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0009-0001-8069-7236>

Пушкарь Ірина Володимирівна,

кандидат наук з державного управління, доцент, професор кафедри
обліку та оподаткування, Запорізький національний університет,
м. Запоріжжя, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-4380-7907>

Гудима Ольга Вікторівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва,
менеджменту організацій та логістики, Запорізький національний
університет, м. Запоріжжя, Україна, <https://orcid.org/0009-0004-3863-3193>

Прийнято: 23.01.2026 | Опубліковано: 10.02.2026

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена поглибленням процесів цифрової трансформації економіки, зростанням обсягів інформаційних потоків та ускладненням управлінських процесів, що потребує вдосконалення системи стратегічного обліку й контролю діяльності підприємств. В умовах нестабільного ринкового середовища особливого значення набуває

формування інтегрованих обліково-аналітичних систем, здатних надавати своєчасне інформаційне забезпечення управлінських рішень і підвищувати адаптивність підприємств до зовнішніх викликів. **Мета статті** – обґрунтування теоретико-методичних засад упровадження автоматизованого контролінгу в систему стратегічного обліку й розроблення авторського підходу до побудови його функційної архітектури в умовах цифрової економіки. **Методологічну основу** дослідження становлять методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції, системний і структурно-функційний підходи, метод порівняльного аналізу, узагальнення та моделювання. У процесі дослідження використано інструменти логічного, економічного й аналітичного опрацювання наукових джерел і практичних матеріалів. **Результати.** У статті проаналізовано еволюцію контролінгу в контексті цифрової трансформації управління та здійснено порівняльну характеристику традиційного й автоматизованого підходів до організації обліково-аналітичних процесів. Запропоновано авторську модель цифрового циклу стратегічного контролінгу й механізм його впровадження на основі інтеграції інформаційної інфраструктури, аналітичних інструментів і систем внутрішнього контролю. **Висновки.** Обґрунтовано, що використання автоматизованого контролінгу забезпечує підвищення оперативності обробки інформації, прозорості управлінських процесів, ефективності внутрішнього контролю та обґрунтованості управлінських рішень. Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання запропонованих методичних підходів і моделей у діяльності підприємств для вдосконалення системи стратегічного обліку, підвищення результативності управління та оптимізації використання ресурсів.

Ключові слова: стратегічний облік, цифрова трансформація, управлінські рішення, бізнес-аналітика, інформаційна інфраструктура, внутрішній контроль.

**Implementation of automated controlling as a tool of strategic accounting in
the digital economy**

Iryna Dutchak,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of
Accounting and Audit, Ivan Franko National University of Lviv,
Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0001-8069-7236>

Iryna Pushkar,

PhD in Public Administration, Associate Professor, Professor of the Department of
Accounting and Taxation, Zaporizhzhia National University,
Zaporizhzhia, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-4380-7907>

Olha Hudyma,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Entrepreneurship, Management of Organizations and Logistics,
Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0004-3863-3193>

Abstract. The relevance of this study is determined by the deepening processes of digital transformation of the economy, the growth of information flows, and the increasing complexity of management processes, which necessitate the improvement of strategic accounting and control systems of enterprises. Under conditions of an unstable market environment, the formation of integrated accounting and analytical systems capable of providing timely information support for managerial decision-making and enhancing enterprise adaptability to external challenges becomes particularly important. The **purpose of the article** is to substantiate the theoretical and methodological foundations for implementing automated controlling in the strategic accounting system and to develop the author's

approach to building its functional architecture in the context of the digital economy. The **methodological framework** of the study is based on methods of analysis and synthesis, induction and deduction, systemic and structural-functional approaches, comparative analysis, generalization, and modeling. Logical, economic, and analytical tools for processing scientific sources and practical materials are used in the research process. **Results.** The article analyzes the evolution of control in the context of the digital transformation of management. It provides a comparative characterization of traditional and automated approaches to organizing accounting and analytical processes. An author's model of the digital cycle of strategic control and a mechanism for its implementation, based on the integration of information infrastructure, analytical tools, and internal control systems, are proposed. **Conclusions.** It is substantiated that the use of automated controlling ensures increased efficiency in information processing, transparency in management processes, the effectiveness of internal control, and the validity of managerial decisions. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of applying the proposed methodological approaches and models in enterprise activities to improve strategic accounting systems, enhance management effectiveness, and optimize resource utilization.

Keywords: strategic accounting, digital transformation, managerial decision-making, business analytics, information infrastructure, internal control.

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифрової трансформації економіки істотно зростає роль інформаційно-аналітичного забезпечення процесів стратегічного управління підприємством. Ускладнення бізнес-процесів, підвищення динамічності ринкового середовища й зростання обсягів оброблюваних даних зумовлюють необхідність удосконалення системи стратегічного обліку на основі використання сучасних цифрових технологій [1]. За таких умов особливого значення набуває формування інтегрованих обліково-аналітичних систем, здатних забезпечувати своєчасне отримання

достовірної інформації для ухвалення управлінських рішень. Традиційні підходи до організації обліку й контролю дедалі частіше не відповідають вимогам цифрової економіки, оскільки характеризуються фрагментарністю інформаційних потоків, обмеженими аналітичними можливостями та низьким рівнем адаптивності до змін зовнішнього середовища. Це зумовлює зростання управлінської невизначеності, ускладнює процеси стратегічного планування та знижує ефективність реалізації довгострокових цілей розвитку підприємства [2]. У цих умовах автоматизований контролінг розглядається як важливий інструмент інтеграції облікових, аналітичних, планових і контрольних процесів у єдину систему стратегічного управління. Його впровадження створює передумови для підвищення оперативності обробки інформації, посилення внутрішнього контролю, розвитку прогностичних функцій і формування адаптивної моделі управління діяльністю підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження засвідчують, що цифрова трансформація управлінського обліку й контролінгу – один із ключових чинників підвищення ефективності стратегічного управління підприємствами в умовах нестабільного економічного середовища та зростання інформаційних потоків. У цьому контексті Х. Аббас (K. Abbas) доведено, що впровадження штучного інтелекту (ШІ), машинного навчання та цифрових платформ змінює структуру облікової інформації та розширює аналітичні функції бухгалтерів [2]. Подібної позиції дотримуються Д. Бедфорд та співавтори (D. Bedford et al.), які встановили залежність ефективності фінансової функції від узгодженості цифрової стратегії підприємства з інструментами автоматизації й аналітики [1]. Поглиблюючи зазначені положення, В. Мансебо (V. Mancebo) та Д. Муччі (D. Mucci) довели, що результати цифровізації значною мірою визначаються управлінськими пріоритетами й організаційною культурою фінансових підрозділів [3, р. 106]. Водночас К. Сампайо (C. Sampaio) та Р. Сілва (R. Silva) наголошують на необхідності комплексної інтеграції автоматизації та ШІ з

урахуванням ризиків кібербезпеки та етичних викликів [4]. Тоді як А. Баррето та співавтори (A. Barreto et al.) доповнюють ці висновки, обґрунтовуючи формування багатовимірної структури цифрового управлінського обліку на основі big data, хмарних технологій і бізнес-аналітики [5].

Важливий напрям досліджень – вивчення впливу цифрових технологій на формування інтегрованих управлінських моделей. Зокрема, М. Крицький (M. Krytskyi) установив, що поєднання цифрових вирішень із виробничими процесами сприяє підвищенню адаптивності управління підприємством [6]. Аналогічні тенденції простежуються в працях авторів, як-от В. Іванков та співавтори (V. Ivankov et al.), які довели системоутворювальну роль цифровізації обліку в процесі модернізації економіки України [7, р. 68]. У роботі Ю. Гасенко (Y. Hasenko) обґрунтовано ефективність інтегрованих моделей моніторингу й планування для оптимізації ресурсних потоків, що має безпосереднє значення для розвитку стратегічного контролінгу [8]. У ширшому макроекономічному контексті О. Гетманенко довів, що поєднання глобальних цифрових трендів із локальними управлінськими практиками посилює стійкість економічних систем [9]. Тоді як А. Ільїна показала, що електронне врядування формує інституційні передумови для розвитку цифрового менеджменту й оцінювання управлінського потенціалу підприємства [10, с. 20]. Також авторка встановила зв'язок між аналітичними індикаторами інвестиційного клімату й обґрунтованістю стратегічних управлінських рішень [11, р. 162].

На мікрорівні підприємств особливої уваги набувають інструменти прогнозування й бізнес-аналітики. Так, Н. Тетер та О. Лега довели, що застосування алгоритмів ШІ для прогнозування ключових показників ефективності (KPI) забезпечує підвищення точності планових розрахунків, своєчасне виявлення відхилень та обґрунтованість стратегічних управлінських рішень [12, с. 454]. Тоді як Дж. Савітрі з колегами (J. Savitri et al.) установили, що цифровізація трансформує управлінський облік у

систему стратегічної підтримки ухвалення рішень [13, р. 1439]. Подібних висновків дійшли Ф. Нарулита та співавтори (F. Narulita et al.), обґрунтовуючи роль big data й системи бізнес-аналітики (Business Intelligence, BI) у формуванні проактивної управлінської моделі [14]. А от Н. Телічко та співавтори довели, що інтеграція цифрових інструментів контролінгу витрат забезпечує прозорість фінансових потоків і підвищує результативність управління ресурсами підприємств [15].

Таким чином, узагальнення сучасних наукових підходів свідчить, що автоматизований контролінг у поєднанні зі стратегічним обліком формує цілісну інформаційно-аналітичну систему управління, орієнтовану на прогнозування, ризик-менеджмент і підтримку стратегічних рішень, що створює передумови для сталого розвитку підприємств в умовах цифрової економіки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий інтерес до проблем цифровізації управлінського обліку, використання ШІ, бізнес-аналітики й автоматизації фінансових функцій, у сучасних дослідженнях недостатньо систематизовано питання комплексної інтеграції автоматизованого контролінгу в систему стратегічного обліку підприємства. Більшість наукових праць зосереджуються на окремих технологічних інструментах, організаційних аспектах або функційних трансформаціях, залишаючи поза увагою формування цілісної архітектури цифрового контролінгу як елемента стратегічного управління. Зокрема, недостатньо розробленими залишаються методичні підходи до поєднання фінансових і нефінансових показників, побудови інтегрованих інформаційних потоків, узгодження аналітичних платформ із процесами стратегічного планування та ризик-менеджменту, а також адаптації контролінгових систем до динамічних змін цифрового середовища. В умовах зростання обсягів даних, ускладнення бізнес-процесів і підвищення вимог до обґрунтованості управлінських рішень ці проблеми набувають особливої актуальності.

У зв'язку із цим виникає потреба в розробленні системного підходу до формування автоматизованого контролінгу, орієнтованого не лише на оперативний аналіз, а й на довгострокову стратегічну підтримку управління розвитком підприємства. Практична цінність такого підходу полягає в підвищенні прозорості інформаційного забезпечення, зниженні рівня управлінської невизначеності й посиленні аналітичної спроможності керівництва.

Формулювання цілей статті. Мета статті – обґрунтування теоретико-методичних засад упровадження автоматизованого контролінгу в систему стратегічного обліку підприємства й розроблення авторського підходу до побудови його функційної архітектури в умовах цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток цифрової економіки зумовлює трансформацію контролінгу в інтегровану систему інформаційно-аналітичного забезпечення управління, спрямовану на координацію процесів планування, обліку й аналізу з метою досягнення довгострокових цілей підприємства [16, с. 108]. У системі управління він набуває системоутворювального характеру та забезпечує керівництво релевантною, своєчасною й аналітично опрацьованою інформацією для ухвалення обґрунтованих рішень. Виконуючи функцію інтеграції облікових даних, аналітичних процедур і планових розрахунків, контролінг трансформує первинну інформацію в систему показників оцінювання результативності й перспектив розвитку підприємства [15]. Цифровізація управлінських процесів сприяє формуванню автоматизованого інформаційного середовища, у межах якого забезпечується безперервний моніторинг ключових показників, оперативне виявлення відхилень і розроблення аналітичних рекомендацій. Використання електронного документообігу, хмарних сервісів і платформ дистанційного доступу підвищує оперативність формування управлінської інформації, скорочує часові витрати на її обробку й мінімізує вплив людського чинника [4; 16, с. 110].

Важливий складник трансформації обліково-аналітичних систем – розвиток технологій обробки великих масивів даних, що забезпечують можливість акумулювання, зберігання та аналізу значних обсягів структурованої та неструктурованої інформації. Застосування big data-аналітики в системі контролінгу дозволяє виявляти приховані закономірності розвитку, оцінювати поведінкові й ринкові тенденції, а також формувати обґрунтовані прогнози фінансово-економічних показників діяльності підприємства [12, с. 458]. Істотний вплив на модернізацію обліково-аналітичних процесів справляє впровадження інтегрованих корпоративних інформаційних систем, зокрема ERP- й BI-платформ. ERP-системи забезпечують централізоване управління ресурсами підприємства, стандартизацію облікових процедур та уніфікацію інформаційних потоків, тоді як BI-інструменти орієнтовані на візуалізацію даних, формування аналітичних панелей і підтримку управлінських рішень у режимі реального часу. Їх поєднання створює інформаційну основу для функціонування автоматизованого стратегічного контролінгу.

Подальший розвиток цифрових технологій пов'язаний із використанням інструментів ШІ й машинного навчання, які розширюють аналітичні можливості обліково-контролінгових систем. Застосування алгоритмів прогнозування, класифікації та оптимізації сприяє автоматизації процесів виявлення ризиків, моделювання сценаріїв розвитку й формування рекомендацій щодо коригування стратегічних параметрів діяльності підприємства. Це забезпечує перехід від переважно ретроспективного аналізу до проактивного управління, орієнтованого на випереджальне реагування на зміни зовнішнього середовища [12, с. 459; 17, с. 130]. За цих умов цифрова трансформація виступає системною основою впровадження інтелектуальних аналітичних інструментів у практику управління, формуючи нову парадигму розвитку обліково-аналітичних систем. У межах цієї парадигми автоматизований контролінг постає ключовим інструментом інтеграції даних,

аналітики й стратегічного управління, забезпечуючи підвищення якості управлінських рішень і конкурентоспроможності підприємств. Це зумовлює еволюцію моделей контролінгу відповідно до рівня розвитку інформаційних технологій та управлінських потреб. Послідовний перехід до цифрової й інтелектуальної моделей змінює зміст та інструментарії стратегічного обліку (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння традиційного й автоматизованого контролінгу

Критерій порівняння	Традиційний контролінг	Автоматизований контролінг
Інформаційна база	Паперові документи, електронні таблиці, локальні облікові системи	Інтегровані ERP-, CRM-, BI-платформи, хмарні сховища, API
Організація даних	Децентралізована, фрагментарна	Централізована, уніфікована, стандартизована
Оперативність обробки	Періодична, із часовими лагами	Безперервна, у режимі реального часу
Рівень автоматизації	Частковий, переважно ручні процедури	Високий рівень автоматизації обліку й аналітики
Аналітичний інструментарій	Статичний аналіз, порівняння показників	Прогнозування, сценарне моделювання, бізнес-аналітика
Характер аналізу	Ретроспективний	Прогнозно-адаптивний
Формування звітності	Періодична, стандартизована	Динамічна, інтерактивна, візуалізована
Підтримка управлінських рішень	Реактивна, на основі минулих даних	Проактивна, на основі прогнозів і сценаріїв
Управління ризиками	Фрагментарне, постфактум	Системне, превентивне, ризик-орієнтоване
Гнучкість системи	Обмежена, складна адаптація	Масштабована, адаптивна до змін
Вплив людського чинника	Високий рівень суб'єктивності й помилок	Мінімізований завдяки автоматизації
Інтеграція з бізнес-процесами	Часткова, локальна	Повна інтеграція з операційними процесами
Рівень прозорості інформації	Обмежений	Високий, доступ в онлайн-режимі
Орієнтація управління	Короткострокова, тактична	Довгострокова, стратегічна
Вплив на конкурентоспроможність	Опосередкований	Прямий, стратегічно орієнтований

Джерело: розроблено авторами за [12; 15; 16; 17]

Порівняльний аналіз традиційного та автоматизованого контролінгу засвідчує істотні відмінності в їхніх підходах до формування й використання управлінської інформації. Традиційна модель ґрунтується на фрагментарних даних і ретроспективному аналізі, що обмежує оперативність управління. Натомість автоматизований контролінг забезпечує інтеграцію інформаційних систем, обробку даних у реальному часі й використання прогнозно-аналітичних інструментів. Автоматизація сприяє підвищенню достовірності інформації, зниженню впливу людського чинника й формуванню системного підходу до управління ризиками, що посилює стратегічну спрямованість управління й підвищує адаптивність підприємства.

Зазначені переваги автоматизованого підходу створюють підґрунтя для формування цілісної архітектури цифрового стратегічного контролінгу, ключовим елементом якої виступає інформаційна інфраструктура підприємства. Вона формується на основі інтеграції корпоративних інформаційних систем, хмарних сервісів та аналітичних платформ і забезпечує централізований збір, зберігання й обробку фінансової, виробничої, маркетингової, логістичної та кадрової інформації. Формування єдиного інформаційного простору сприяє усуненню фрагментарності даних і створює умови для комплексного стратегічного аналізу.

Важливий складник цифрового стратегічного контролінгу – інтеграція фінансових і нефінансових показників у межах єдиної системи управління результативністю. Поєднання даних про фінансові результати, операційну ефективність, якість бізнес-процесів, рівень клієнтської задоволеності, інноваційну активність і соціальну відповідальність формує багатовимірну інформаційну базу для комплексної оцінки створення довгострокової вартості підприємства.

Функціонування цифрового стратегічного контролінгу ґрунтується на безперервному циклі обробки управлінської інформації, що забезпечує узгодженість стратегічних орієнтирів із результатами діяльності. У межах

цього циклу здійснюється інтеграція первинних даних, їх аналітична інтерпретація, формування управлінських рішень, реалізація коригувальних заходів і моніторинг їхньої ефективності з використанням механізмів зворотного зв'язку.

Зазначений механізм відображено як цифровий цикл стратегічного контролінгу (рис. 1), який демонструє взаємозв'язок інформаційних, аналітичних та управлінських процесів і забезпечує безперервний інформаційно-аналітичний супровід управлінських рішень.

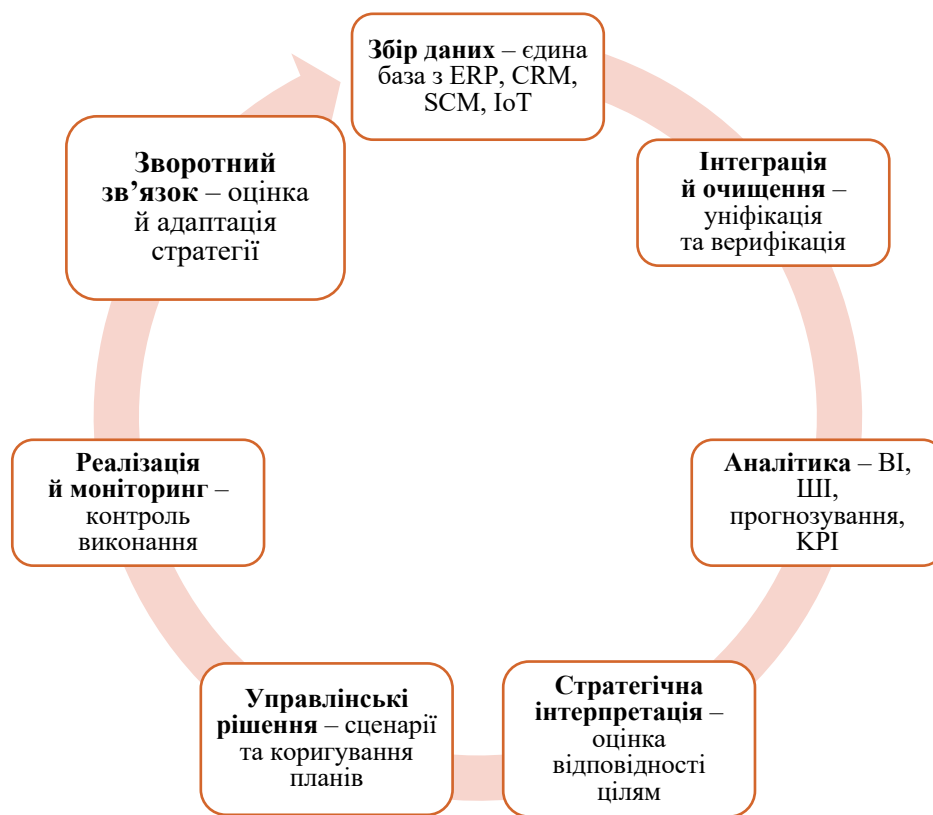

Рис. 1. Цифровий цикл стратегічного контролінгу підприємства

Джерело: розроблено авторами

Водночас ефективне функціонування цифрового стратегічного контролінгу потребує формування відповідного механізму впровадження, який охоплює послідовні етапи цифрової трансформації, використання сучасного інструментарію стратегічного моніторингу й систему управління ризиками автоматизації обліково-аналітичних процесів.

Тому особливої актуальності набуває розроблення комплексного

підходу до впровадження автоматизованого контролінгу в систему стратегічного обліку підприємства (табл. 2).

Таблиця 2

Механізм упровадження автоматизованого стратегічного контролінгу в систему стратегічного обліку

Етап трансформації	Зміст етапу	Основні інструменти	Зв'язок зі стратегічним обліком	Потенційні ризики
Діагностичний	Аналіз стану обліково-аналітичної системи й інформаційної інфраструктури	Аудит процесів, SWOT-аналіз, внутрішній контроль	Визначення інформаційних потреб стратегічного управління	Неповнота даних, суб'єктивність оцінок
Проектний	Формування концепції цифрового контролінгу	Архітектурне моделювання, BPMN, IT-стратегія	Узгодження інформаційної системи зі стратегією розвитку	Невідповідність IT-вирішень бізнес-цілям
Інтеграційний	Упровадження корпоративних систем і платформ	ERP, CRM, BI, Cloud-сервіси	Забезпечення цілісності стратегічної інформації	Технічні збої, проблеми сумісності
Аналітичний	Побудова системи стратегічного моніторингу	KPI, BSC, Forecasting, Dashboards	Оцінка досягнення стратегічних цілей	Некоректні індикатори, інформаційне перевантаження
Управлінський	Інтеграція результатів аналізу в систему ухвалення рішень	DSS, сценарне моделювання, III-аналітика	Підтримка стратегічних рішень	Опір персоналу, низька аналітична культура
Контрольний	Моніторинг ефективності й коригування системи	Performance management, аудит, контролінг	Коригування стратегічних параметрів	Формалізація контролю

Джерело: розроблено авторами

Як показують дані табл. 2, алгоритм цифрової трансформації обліково-аналітичних процесів реалізується через послідовне формування інформаційного, аналітичного й управлінського складників. Реалізація діагностичного, проектного, інтеграційного, аналітичного, управлінського й контрольного етапів забезпечує узгодженість цифрових вирішень зі стратегічними цілями підприємства та знижує ризики фрагментарної

автоматизації. Діагностичний і проєктний етапи формують методологічну основу трансформації й забезпечують відповідність інформаційної системи бізнес-стратегії. Інтеграційний та аналітичний етапи сприяють створенню єдиного інформаційно-аналітичного простору з використанням КРІ, збалансованої системи показників і прогностичних інструментів. Управлінський і контрольний етапи забезпечують інтеграцію аналітичних результатів у процес ухвалення рішень та механізми стратегічного коригування.

Упровадження такого механізму підвищує результативність стратегічного обліку, зменшує управлінську невизначеність, розширює прогностичні можливості підприємства й сприяє формуванню стійких конкурентних переваг у цифровій економіці. У цьому контексті ефективно організований стратегічний облік у поєднанні з автоматизованим контролінгом формує прозору та цілісну систему управління, у межах якої ключові фінансові й нефінансові показники перебувають у постійному аналітичному полі зору керівництва. Таким чином, цифровізація обліково-контролінгових процесів забезпечує безперервний моніторинг результатів діяльності підприємства, своєчасне виявлення відхилень і формування зворотного зв'язку між стратегічними орієнтирами й практикою їх реалізації.

Інтеграція автоматизованого контролінгу із системами бюджетування, управління за центрами відповідальності й стратегічного моніторингу підвищує обґрунтованість управлінських рішень, оптимізує використання ресурсів і знижує рівень фінансових та операційних ризиків. За таких умов контролінг трансформується з інструменту постфактум-контролю в механізм випереджального управління, орієнтований на своєчасне виявлення потенційних загроз і використання можливостей розвитку.

Важливий чинник підвищення ефективності стратегічного управління – узгодження управлінського та фінансового обліку в єдиному інформаційному середовищі, що дозволяє уникнути дублювання даних, підвищити достовірність звітності й забезпечити системність аналітичної підтримки

менеджменту. Автоматизація цих процесів мінімізує вплив людського чинника й сприяє формуванню культури управління, заснованої на використанні аналітичних даних.

Аналіз впливу автоматизованого контролінгу на ефективність внутрішнього контролю в системі стратегічного обліку за основними етапами управлінського циклу дозволяє оцінити не лише загальний ефект цифрової трансформації, а і її результативність на кожній стадії формування, реалізації й коригування управлінських рішень. Узагальнені результати аналізу наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Вплив автоматизованого контролінгу на ефективність внутрішнього контролю в системі стратегічного обліку

Зміст процедур	Традиційний підхід	Автоматизований контролінг	Ефект для стратегічного обліку
Попередній (планово-прогностичний) етап			
Формування цілей, планів і бюджетів	Ручна перевірка, суб'єктивна оцінка	Автоматизована верифікація, сценарне моделювання	Підвищення обґрунтованості стратегічного планування
Управління витратами й нормування	Періодичні розрахунки	Автоматизоване калькулювання в реальному часі	Оптимізація собівартості
Поточний (оперативно-моніторинговий) етап			
Моніторинг виконання планів і КРІ	Періодичні звіти із затримкою	Онлайн-моніторинг, дашборди	Оперативне коригування стратегії
Виявлення відхилень	Ручний аналіз	Автоматичне виявлення аномалій	Зниження стратегічних ризиків
Контроль центрів відповідальності	Локальна звітність	Інтегрована оцінка результативності	Підвищення управлінської відповідальності
Заключний (аналітико-коригувальний) етап			
Аналіз результатів і відхилень	Ретроспективний аналіз	Інтелектуальна аналітика, ШІ-прогнозування	Формування адаптивної стратегії
Формування зворотного зв'язку	Запізніла (неактуальна) інформація	Динамічні аналітичні звіти	Підвищення якості стратегічних рішень

Джерело: розроблено автором

Наведені дані свідчать, що впровадження автоматизованого контролінгу забезпечує системне підвищення ефективності внутрішнього контролю на всіх етапах управлінського циклу. Автоматизація попереднього контролю підвищує обґрунтованість планових і бюджетних рішень, поточного – забезпечує оперативне виявлення відхилень та своєчасне коригування діяльності, а заключного – формує аналітичну основу для адаптації управлінських рішень до змін зовнішнього й внутрішнього середовищ. Водночас інтеграція цифрових інструментів трансформує систему внутрішнього контролю з формального механізму перевірки в комплексний інструмент управління, орієнтований на попередження ризиків, оптимізацію використання ресурсів і підвищення результативності бізнес-процесів. Це сприяє зростанню прозорості управлінської інформації, посиленню відповідальності центрів відповідальності й формуванню культури ухвалення рішень на основі аналітичних даних. У результаті автоматизований контролінг виступає ключовим елементом системи стратегічного обліку, забезпечуючи узгодженість цілей і результатів діяльності підприємства й створюючи передумови для його сталого розвитку в умовах цифрової трансформації.

Висновки. На підставі проведеного дослідження обґрунтовано, що цифровізація контролінгових процедур сприяє підвищенню оперативності обробки інформації, зниженню рівня управлінської невизначеності й розширенню можливостей прогнозування результатів діяльності. Доведено, що впровадження автоматизованого контролінгу на основі інтегрованих інформаційних платформ та аналітичних інструментів забезпечує формування прозорого інформаційного середовища управління й підвищує обґрунтованість управлінських рішень. Запропонований алгоритм цифрової трансформації контролінгу підвищує результативність управлінських процедур, сприяє оптимізації використання ресурсів і формуванню адаптивної системи стратегічного управління.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням

кількісних моделей оцінювання ефективності цифрового контролінгу, інтеграцією інструментів ШІ в систему стратегічного обліку й апробацією запропонованих підходів у різних галузях економіки.

Список використаних джерел

1. Bedford D. S., Derichs D., Hoozée S., Malmi T., Messner M., Sinha V. K., Van der Kolk B., Verbeeten F. Digitalization of the finance function: Automation, analytics, and finance function effectiveness. *Management Accounting Research*. 2025. Vol. 67. Art. 100942. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.mar.2025.100942>.
2. Abbas K. Management accounting and artificial intelligence: A comprehensive literature review and recommendations for future research. *The British Accounting Review*. 2025. Art. 101551. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bar.2025.101551>.
3. Mancebo V. O. C., Mucci D. M. Adoption and use of digital technologies: implications for the role of the finance function. *Advances in Scientific and Applied Accounting*. 2025. Vol. 18, № 1. P. 106–119. DOI: <https://doi.org/10.14392/asaa.2025180105>.
4. Sampaio C., Silva R. Digital transformation in accounting: an assessment of automation and AI integration. *International Journal of Financial Studies*. 2025. Vol. 13, № 4. Art. 206. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijfs13040206>.
5. Barreto A., Gomes P., Quesado P., O’Sullivan S. Advancements in management accounting and digital technologies: a systematic literature review. *Accounting, Finance & Governance Review*. 2025. Vol. 34. DOI: <https://doi.org/10.52399/001c.137301>.
6. Krytskyi M. Economic model of creative entrepreneurship in the U.S. furniture industry based on European production traditions. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 24. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17758039>.
7. Ivankov V., Chukhlib A., Stender S., Azarenkov G., Nazarenko I. Analysis

of the prospects for the introduction of digital technologies in the Ukrainian economy and accounting. *REICE: Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas*. 2023. Vol. 11, № 22. P. 68–86. DOI: <https://doi.org/10.5377/reice.v11i22.17343>.

8. Hasenko Y. Enhancing the environmental safety of logistics processes through optimal supply planning. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17898105>.

9. Гетманенко О. Взаємодія глобалізації та глокалізації: тенденції конвергенції й дивергенції у XXI столітті. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-95>.

10. Ільїна А. Електронне урядування в системі оцінки людського капіталу. *Scientia Fructuosa*. 2023. № 5 (151). С. 20–33. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2023\(151\)02](https://doi.org/10.31617/1.2023(151)02).

11. Plyina A. Investment climate evaluation as an effective detection method for negative impacts on country's development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017. Vol. 3, № 5. P. 162–169. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-162-169>.

12. Тетер Н., Лега О. Прогнозна аналітика на основі штучного інтелекту як інструмент передбачення КРІ та підвищення ефективності стратегічного планування. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. № 4 (19). С. 454–460. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.19-65>.

13. Savitri J. A., Florensia E. T., Fuadah L. L. From information to insight: how digitalization and AI reshape management accounting systems toward strategic value. *Indonesian Interdisciplinary Journal of Sharia Economics*. 2025. Vol. 9, № 1. P. 1439–1449. DOI: <https://doi.org/10.31538/ijjse.v9i1.9062>.

14. Narulita F. D., Baderi R. N., Hidayati C. The use of Big Data and business intelligence in management accounting decision making. *Journal of Advances in Accounting, Economics, and Management*. 2025. Vol. 2, № 4. Art. 18. DOI: <https://doi.org/10.47134/aaem.v2i4.706>.

15. Телічко Н., Дідур Г., Мельничук О. Сучасні інструменти контролінгу витрат у системі операційного, інвестиційного та стратегічного менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-106>.

16. Чернова В. В., Тер Велде Р. В. Діджиталізація контролінгу: сучасні рішення для ефективного управління підприємством. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2025. С. 108–114. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-12-325-108-114>.

17. Роева О. С., Головчак Г. В., Шиш А. М. Інтеграція штучного інтелекту в процеси бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю: від автоматизації до аналітики. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2025. № 47. С. 122–133. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1837> (дата звернення: 12.11.2025).